

До протоколу № 206
від 06 травня 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо впровадження норм права Європейського Союзу
та удосконалення державного регулювання в галузі
рибного господарства та сфері аквакультури»
(реєстр. № 15040-1 від 03.03.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. розглянув у межах предметів свого відання 6 травня 2026 року на засіданні (протокол № 206) проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження норм права Європейського Союзу та удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства та сфері аквакультури» (реєстр. № 15040-1 від 03.03.2026), поданий народним депутатом України Кучером М.І., і зазначає таке.

Головним комітетом з розгляду законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики.

Законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу в галузі рибного господарства» (реєстр. № 15040 від 20.02.2026).

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою впровадження норм права Європейського Союзу до законодавства України, визначення та удосконалення основних засад державної політики у галузі рибного господарства в частині завдань, цілей і принципів Спільної політики щодо рибальства Європейського Союзу, а також діяльності у сфері аквакультури.

Відтак, для досягнення мети законопроектом пропонується гармонізувати положення законодавства України із положеннями права Європейського Союзу.

Серед головних відмінностей альтернативного законопроекту від основного є зміни до:

статті 7 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», якими доповнено повноваження Кабінету Міністрів України нормами щодо затвердження порядку заходження риболовних суден іноземних держав до морських портів, морських рибних портів, морських пунктів

вивантаження водних біоресурсів та здійснення заходів державного контролю за провадженням рибогосподарської діяльності, що здійснюється такими суднами;

статті 8 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», якими доповнено повноваження Мінекономіки нормою щодо затвердження лімітів спеціального використання водних біоресурсів, в тому числі, у межах територій та об'єктів природно заповідного фонду;

статті 9 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», якими доповнено повноваження Держрибагентства нормою щодо погодження лімітів спеціального використання водних біоресурсів у межах територій та об'єктів природно заповідного фонду;

термінологічного апарату Закону України «Про аквакультуру», зокрема в частині термінів: «гідротехнічні споруди для цілей аквакультури», «гідротехнічні споруди рибогосподарської технологічної водойми», «рибницьке господарство», «рибогосподарська технологічна водойма»;

тексту статей 14, 141, 142 Закону України «Про аквакультуру», якими слова «фізична», «фізична особа» у всіх відмінках і числах замінено словами «фізична-особа підприємець» тощо.

Комітет у межах предметів свого віддання зазначає, що законопроектом передбачено внесення змін до Законів України, зокрема щодо питань:

визначення Порядку застосування, зберігання, ввезення в Україну, обліку електроловильних систем у наукових цілях, що затверджується Кабінетом Міністрів України (стаття 52 Закону України «Про тваринний світ»);

у Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»:

доповнено терміном «дані у галузі рибного господарства – систематизована сукупність відомостей (первинні, детальні та агреговані дані), що характеризують стан, динаміку та використання водних біоресурсів, а також умови функціонування рибогосподарських водних об'єктів, в тому числі результати наукових досліджень, державного моніторингу, промислового та любительського рибальства, а також діяльності суб'єктів аквакультури» (стаття 1);

доповнено цілями державної політики у галузі рибного господарства, зокрема підтримкою науково-технологічного прогресу та інновацій (стаття 5¹);

визначено права і зобов'язання наукової установи щодо здійснення дослідного вилову та отримання дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) (стаття 27³);

розроблення науковими установами, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, науковими установами, що належать до сфери управління Національної академії наук України та Національної академії аграрних наук України, на замовлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, науково-біологічного обґрунтування для встановлення лімітів спеціального використання водних біоресурсів, визначення переліку нелімітованих водних біоресурсів та обсягів добування (вилову) водних біоресурсів для здійснення любительського рибальства на праві спеціального використання водних біоресурсів (стаття 29);

для формування та виконання національного робочого плану збору даних у галузі рибного господарства застосовується перелік первинних даних у галузі рибного господарства (ст. 54):

для промислового рибальства та аквакультури - дані про освіту,

для наукових установ - опис досліджень, що здійснюються з метою визначення впливу рибальства на середовища перебування водних біоресурсів тощо.

у Законі України «Про аквакультуру»:

затвердження методики розроблення науково-біологічного обґрунтування щодо переміщення, розведення та/або вирощування чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів у сфері аквакультури (стаття 8; 20);

забезпечення підготовки, перепідготовки, дипломування фахівців, організації науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, поширення та впровадження у виробництво наукових розробок, фінансування наукових досліджень у сфері аквакультури здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів інноваційних програм і проектів та інших джерел, не заборонених законом (стаття 22).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловило зауваження та пропозиції до законопроекту.

ГНЕУ зазначає, що частина положень альтернативного законопроекту збігається за змістом з відповідними положеннями законопроекту реєстр. № 15040. За цих умов зауваження та пропозиції, викладені у висновку ГНЕУ на законопроект реєстр. № 15040, залишаються актуальними і для зазначених положень альтернативного законопроекту.

ГНЕУ зауважує, що залучення наукових установ та науково-виробничих об'єктів Міністерства охорони здоров'я до класифікації гідротехнічних споруд рибного господарства відповідно до висновків наукової та/або науково-технічної експертизи, є необґрунтованим, оскільки це не є їхньою профільною сферою. Також ГНЕУ звертає увагу на відсутність порядку надання такого висновку, зокрема, строки його підготовки, необхідність проведення обстеження споруди тощо (частина 6 нової ст. 14⁴ Закону України «Про аквакультуру»).

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) зазначило пропозиції та зауваження до законопроекту.

З метою приведення положень законопроекту у відповідність до законодавства у сфері освіти, наукової і науково-технічної діяльності, а також забезпечення термінологічної узгодженості та однозначного тлумачення правових норм, МОН України пропонує:

у Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»:

абзац перший статті 14 викласти у такій редакції:

«Наукове забезпечення рибного господарства здійснюють рибогосподарські та інші спеціалізовані наукові установи (наукові спостерігачі), наукові підприємства та організації, заклади вищої освіти, селекційні центри, основними завданнями яких є:»;

у частині третій нової статті 24¹⁰ та у частині першій нової статті 32 слова «наукових даних» замінити словами «дослідницьких даних».

у пропонованій редакції нової статті 27³ після слів «наукова установа» доповнити словами «заклад вищої освіти»;

у частині другій пропонованої редакції нової статті 28 після слів «науковими установами» доповнити словами «закладами вищої освіти»;

у новій редакції статті 29 до переліку розробників науково-біологічних обґрунтувань додати наукові установи та заклади вищої освіти, які належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України;

абзац п'ятий пункту 5 частини першої пропонованої редакції нової статті 54 викласти в такій редакції:

«для наукових установ та закладів вищої освіти»;

у частині третій пропонованої редакції нової статті 58 слова «та пріоритетними напрямами інноваційної діяльності, визначеними відповідно до законодавства» виключити;

у частині першій пропонованої редакції нової статті 61 після слів «наукові установи» доповнити словами «заклади вищої освіти»;

у Законі України «Про аквакультуру»:

у частині шостій пропонованої редакції нової статті 14⁴, у абзаці десятому пропонованої частини третьої статті 20 після слів «науковими установами» доповнити словами «та закладами вищої освіти»;

абзац четвертий пропонованої редакції частини другої статті 20 викласти в такій редакції:

«Перелік чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів переміщення яких здійснюється без необхідності отримання дозволу, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства, з урахуванням науково-біологічного обґрунтування, розробленого науковими установами та закладами вищої освіти, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України, Міністерства освіти і науки України, на замовлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства.»;

абзац перший частини першої статті 21 викласти у такій редакції:

«1. Наукове забезпечення у сфері аквакультури здійснюють рибогосподарські та інші спеціалізовані наукові установи, заклади вищої освіти, наукові підприємства та організації, селекційні центри, основними завданнями яких є:»;

у пропонованому абзаці чотирнадцятому частини першої статті 22 слово «дипломування» виключити;

у частині третій пропонованої редакції нової статті 58 слова «та пріоритетними напрямами інноваційної діяльності, визначеними відповідно до законодавства» виключити.

МОН України пропонує:

у пункті 2 частини першої пропонованої редакції нової статті 31¹⁰ Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» після слів «науковими установами» доповнити словами «закладами вищої освіти»;

у частині другій пропонованої редакції статті 16 Закону України «Про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої з водних біоресурсів» після слів «наукова установа» доповнити словами «заклад вищої освіти».

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України зазначило про підтримку законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що законопроект потребує доопрацювання та надання фінансово-економічних розрахунків.

Національна академія наук України (далі – НАН України) надала зауваження і пропозиції до законопроекту.

НАН України зазначає, що без врегулювання та спрощення отримання дозволів для науково-дослідних робіт, зокрема на водоймах не охоплених промислом, для яких не розроблено ліміти (об'єкти природно-заповідного фонду за замовчуванням є саме такими), прийняття пропонованих у законопроекті змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд» фактично призведе до припинення проведення досліджень та невиконання однієї з основних місій природно-заповідного фонду – моніторингу біологічного різноманіття задля збереження аборигенної флори і фауни.

НАН вважає, що положення законопроекту щодо змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд» переводять території природно-заповідного фонду у звичайні рибогосподарські водойми, де діють правила промислового рибальства, а не природоохоронні норми, та руйнують систему режиму територій природно-заповідного фонду в частині дотримання режимів функціональних зон (заповідна зона, зона регульованої рекреації та ін.), обмежень доступу до територій, застосування норм щодо режиму тиші тощо.

положення статті 27³, що передбачає включення до програми на дослідний вилов інформації щодо заходів для збереження стану іхтіоценозу, є формальне та обтяжить підготовку наукових програм, оскільки прописати конкретні заходи для збереження стану іхтіоценозу, не провівши дослідження, доволі складно і малоефективно. НАН України вважає, що пункт «заходи для збереження стану іхтіоценозу» слід виключити;

НАН України вважає, що у положенні статті 53 Закону України «Про тваринний світ» щодо заборони ввезення мононіткових (волосінних) сіток, варто надати такий дозвіл для науково-дослідних ловів (наприклад, сплавних дрифтерних сіток). НАН України пропонує зробити виключення для мононіткових (волосінних) сіток, як для електролову.

Національна академія аграрних наук України зазначила зауваження і пропозиції до законопроекту, зокрема:

абзац 4 частини 2 статті 20 Закону України «Про аквакультуру» після слів «науковими установами, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства» доповнити словами «Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України, Міністерства освіти і науки України».

Національна академія правових наук України зазначила зауваження і пропозиції до законопроекту, зокрема що за своїм змістом він практично повністю є ідентичним до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу в галузі рибного господарства» (реєстр. № 15040), а тому не може вважатися альтернативним до останнього.

Комітет Верховної ради з питань екологічної політики та природокористування розглянув на своєму засіданні від 22 квітня 2026 р. (протокол № 262) проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження норм права Європейського Союзу та удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства та сфері аквакультури» (реєстр. № 15040-1 від 03.03.2026), поданий народним депутатом України Кучером М.І., та рекомендував Комітету з питань аграрної та земельної політики доопрацювати його з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

На засіданні підкомітету з питань науки та інновацій Комітету від 04.05.2026 було розглянуто законопроект реєстр. № 15040-1 та надані до нього експертні висновки, і прийнято рішення за результатами розгляду на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України повернути зазначений законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань науки та інновацій Комітету Колюха В.В., заступника Міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Висоцького Т.М., заступника директора з наукової роботи Інституту гідробіології НАН України Юришинця В.І., народного депутата – члена Комітету Кириленка І.Г., та обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження норм права Європейського Союзу та удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства та сфері аквакультури» (реєстр. № 15040-1 від 03.03.2026), поданий народним депутатом України Кучером М.І., за результатами його розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити цей висновок, висновки Міністерства освіти і науки України, Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України та Національної академії правових наук України до Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики, визначеного головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК